

СИЛАБУС

Інтеграційні процеси в Європі

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014.03 Середня освіта (Історія)
Освітня програма	Історія в закладах освіти
Вид дисципліни	вибіркова
Рік підготовки, семестр	другий, 3-й семестр
загальна кількість годин/кредитів	90 годин (3 кредити)
Мова викладання	українська

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ШБ викладача	Ямпольська Лариса Миколаївна
Кафедра	всесвітньої історії
Посада	доцент кафедри всесвітньої історії
Науковий ступінь	кандидат історичних наук
Вчене звання	доцент
Наукові профілі	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=ZLevsIMAAAJ WoS: https://www.webofscience.com/wos/author/record/2437384
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, факультет історії і права, кафедра всесвітньої історії (м. Харків, вул. Алчевських, 29), каб. 312
Контактна інформація викладача:	(+38) 067-16-700-16; yampolska.larysa@gmail.com

2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)» і закріплена Програмою навчальної дисципліни.

Кожен викладач висуває здобувачам вищої освіти систему вимог, правил поведінки студентів на заняттях, взаємин із викладачем, іншими студентами. Вона включає такі базові вимоги:

- не пропускати лекції та семінарські заняття, про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь;
- регулярно переглядати лекційний і практичний матеріал;
- здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначені терміни;
- системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і науковою літературою;
- обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролях.

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття бажаного ступеня. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 за всіма курсами протягом кожного семестру. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований.

Пререквізити навчальної дисципліни	
------------------------------------	--

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення дисципліни	навчальної	В історичному контексті навчальна дисципліна «Інтеграційні процеси в Європі» знайомить здобувачів вищої освіти з етапами розвитку європейської ідеї, європейської інтеграції, становлення Європейського Союзу, включаючи аналіз
------------------------	------------	---

	внутрішніх і зовнішніх чинників як факторів розвитку інтеграційних процесів на Європейському континенті. У теоретичній площині курс розкриває основні методологічні підходи й сучасні концепції європейської інтеграції. Він покликаний підвищити обізнаність здобувачів вищої освіти з питань, пов'язаних з історією європейських інтеграційних процесів і ґрунтовніше зрозуміти пріоритетні завдання з метою покращення взаємовідносин між Україною та ЄС. Цим пояснюється актуальність курсу для фахівця-історика.
Мета вивчення навчальної дисципліни	комплексний аналіз європейської ідеї та процесів європейської інтеграції після Другої світової війни в історичній, теоретичній і практичній площинах; визначення етапів та особливостей комунітарних практик і зовнішньої політики Європейського Економічного Співтовариства, його трансформації в Європейський Союз; з'ясування основних проблем і перспектив розширення ЄС.
Завдання вивчення навчальної дисципліни	1) аналіз культурно-цивілізаційних чинників інтеграційних процесів на Європейському континенті; 2) вивчення витоків інтеграційних процесів у Європі після Другої світової війни: утворення Європейського об'єднання вугілля і сталі, Європейського економічного співтовариства та Євроатому; 3) з'ясування основних етапів розвитку європейських інтеграційних процесів, причин трансформації ЄЕС в Європейський Союз, динаміки його розширення; 4) вивчення основних інтеграційних теорій і моделей європейської інтеграції; 5) ознайомлення з правовою системою ЄС, організацією діяльності та основними повноваженнями Європейської Ради, Ради Міністрів, Єврокомісії, Європарламенту, Суду та інших органів ЄС; 6) аналіз критеріїв вступу країн до ЄС; Європейської політики сусідства і шляхів її реалізації; 7) з'ясування масштабів і перспектив співпраці України з Європейською спільнотою, проблем і перспектив набуття Україною членства в ЄС – від асоційованого до повноправного; 8) ознайомлення з широким колом вітчизняної та зарубіжної літератури з євроінтеграційної тематики; 9) оволодіння основними методами і методиками історичного дослідження, використання їх для аналізу процесів і явищ в історії європейської інтеграції.
4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ	
Сформовані компетентності	Загальні
	Спеціальні (фахові)
Програмні результати навчання	
5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК	
У логічному та змістовному плані навчальна дисципліна <i>«Інтеграційні процеси в Європі»</i> завершує вивчення новітньої історії країн Європи та Америки, готуючи здобувачів вищої освіти до успішного сприйняття навчальних дисциплін «Історія сучасних міжнародних відносин», «Конституційний розвиток Європи».	
6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	
словесні методи (лекція, дискусія, співбесіда); наочні методи (метод ілюстрацій, метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані); самостійна робота (опрацювання навчальної та наукової літератури з теми, виконання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота (завдання) здобувачів вищої освіти;	

інтерактивні.				
7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ				
Назва теми / розділу дисципліни	Лекції	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Цивілізаційні засади та історичні передумови європейської єдності. Економічна та політична інтеграція в Західній Європі (1945–1992 рр.). Тема 1.1. Історико-культурні витоки європеїзму	2	2		4
Тема 1.2. Політичні та соціально-економічні чинники формування спільного європейського простору				4
Тема 1.3. Об'єднавчі проекти в історичній ретроспективі. Середньовічна «Respublica Christianita»				2
Тема 1.4. Проекти «вічного миру» епохи Просвітництва				2
Тема 1.5. Концептуалізація «пан'європеїзму» в політичній думці XIX – першої половини XX ст.	2			4
Тема 1.6. Федералістські проекти європейської інтеграції (Альтієро Спінеллі, Маріо Альбертіні, Рональд Маккей, Генрі Брейлсфорд, Хью Далтон, Вінстон Черчилль)				4
Тема 1.7. Еволюція інтеграційних процесів в Європі після Другої світової війни	2	2		4
Тема 1.8. Становлення спільного Європейського економічного простору	2	4		4
Разом за модулем 1	8	8		28
Модуль 2. Європейський Союз: основні етапи та сучасний стан (90-ті рр. XX – 10-ті рр. XXI ст.) Тема 2.1. Політичне проектування Європи: від Маастрихту (1992 р.) до Лісабону (2007 р.)	2	2		4
Тема 2.2. ЄС-27: проблеми інституційного перетворення Євроспільноти	2			4
Тема 2.3. Європейська інтеграція у спектрі концептуально-методологічних підходів. Теорії євроінтеграції				4
Тема 2.4. Концептуальні моделі європейської інтеграції				2
Тема 2.5. Нормативно-інституційні засади функціонування Європейського Союзу. Інституції Євросоюзу	2			2

Тема 2.6. Ухвалення рішень в Євросоюзі				2
Тема 2.7. Спільні політики Європейського Союзу	2	2		4
Тема 2.8. Європейський Союз і світ				4
Тема 2.9. Україна – ЄС. Євроінтеграційні перспективи України		2		6
Разом за модулем 2	8	6		32
Усього:	16	14		60

8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методика оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

ФОРМА КОНТРОЛЮ

залік

Розподіл рейтингових балів за видами контролю

Назва виду діяльності та форми контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за вид роботи
Відвідування лекцій	1	8	8
Підготовка та робота на семінарському занятті	10	7	70
Робота на практичному занятті			
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)			
Виконання завдань для самостійної роботи	10	1	10
Модульний контроль			

Виконання і захист ІНДЗ	12	1	12
Залік			
Максимальна кількість балів протягом семестру:			100

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Об'єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу [вид. друге, доп. і перероб.]. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 395 с.
2. Європейські інтеграційні процеси у ХХІ столітті: ключові тенденції, основні виклики та нові можливості: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26-27 березня 2018 р.). К.: Українська асоціація викладачів і дослідників європейської інтеграції. 2018. 677 с.
3. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: [навч. посіб.] 2-ге вид., випр. і допов. К.: Знання, 2012. 759 с.
4. Мальська М.П., Антонюк Н.В. Основи європейської інтеграції: [навч. посіб.]. К.: Центр учбової літератури, 2015. 320 с.
5. Ямпольська Л.М. «Європейське питання» у зовнішній політиці Сполученого Королівства у першій половині 70-х рр. ХХ ст. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Серія «Історія та географія»*. Харків: Майдан, 2014. Вип. 51. С. 112–119.

Допоміжна

1. Артёмов І.В. Європейська інтеграція України: стан, проблеми, перспективи. Ужгород, 2014. 380 с.
2. Іваницька О.П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): [навч. посіб.]. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
3. Кухарська Н.О. Україна в сучасних інтеграційних процесах: [навч. посіб.]. Одеса: Атлант, 2015. 186 с.
4. Швагуляк М.М. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 – початок ХХІ ст.): [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Баран З.А., Кипаренко Г.М., Козицький А.М., Мовчан С.П., Сіромський Р.Б., Швагуляк М.М.; за ред. М.М. Швагуляка. Львів, Київ: Тріада плюс, Алерта, 2011. 700 с.
5. Ямпольська Л.М. Розвиток інтеграційних теорій у зарубіжній історіографії другої половини ХХ – початку ХХІ ст. *Гуржіївські історичні читання: Збірник наукових праць* / ред. кол.: В.А. Смолій, О.І. Гуржій, А.Г. Морозов та ін. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2012. Вип. 5. С. 50–53.

Інформаційні ресурси

1. Засновницькі договори ЄС. URL: http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/new_founding_treaties.htm#founding
2. Хартія основних прав ЄС (The Charter of Fundamental Rights of the EU). URL: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/charter/index_en.htm
3. Schengen Convention implementing the Schengen Agreement (1985). URL: [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42000A0922\(02\):en:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42000A0922(02):en:HTML)
4. Single European Act (1986). URL: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/files/in-the-past/ep-and-treaties/single-european-act/en-resolution-on-the-single-european-act-19861211.pdf>
5. The Draft Treaty establishing a Constitution for Europe (TCE) (2004). URL: <http://european-convention.eu.int/docs/treaty/cv00850.en03.pdf>
6. The Maastricht Treaty. The Treaty on European Union (TEU) (1992). URL: <http://www.eurotreaties.com/maastrichtec.pdf>
7. The Treaty of Amsterdam (the Treaty of Amsterdam amending the Treaty of the European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related acts) (1997). URL: <http://www.eurotreaties.com/amsterdamtreaty.pdf>
8. The Treaty of Lisbon (2007). URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/5/the-treaty-of-lisbon>
9. The Treaty of Nice (Treaty of Nice amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing

the European Communities and certain related acts) (2001). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12001C/TXT&from=GA>

10. The Treaty of Rome, officially the Treaty establishing the European Economic Community (1957). URL: https://www.cvce.eu/en/obj/treaty_establishing_the_european_economic_community_rome_25_march_1957-en-cca6ba28-0bf3-4ce6-8a76-6b0b3252696e.html

11. The Copenhagen Criteria (1993). URL: http://europa.eu/rapid/press-release_DOC-93-3_en.htm?locale=en

12. Treaty establishing the European Atomic Energy Community (1957). URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/treaty-establishing-the-european-atomic-energy-community-euratom.html>

13. Treaty establishing the European Coal and Steel Community (1951). URL: https://www.cvce.eu/en/obj/treaty_establishing_the_european_coal_and_steel_community_paris_18_april_1951-en-11a21305-941e-49d7-a171-ed5be548cd58.html

10. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ / МОДУЛЯ

Посилання на електронний курс в системі Moodle: <https://lms.hnpu.edu.ua/course/view.php?id=3681>

сайт кафедри всесвітньої історії: <http://hnpu.edu.ua/uk/division/kafedra-vsesvitnoyi-istoriyi>

QR-код на робочу програму курсу:

електронна сторінка викладача Ямпольська Л.М.: <http://hnpu.edu.ua/uk/yampolska-larysa-mykolayivna>